

Kihnlased luuletasid haikusid

Jüri Viikberg

Eesti Keele Instituudi vanemleksikograaf

Tänavu veebruaris kuulutas Kihnu Kultuuri Instituut välja haikude kirjutamise võistluse „Elid, iäled, viisid“. Üleskutsega, mis sai inspiratsiooni Jaapani Kultuuri Koja võistlustelt, pöördui kõigi kihnlaste poole, vanusele vaatamata. Et haikusid kirjutama kehutati esmakordselt, siis lisati üleskutsesse mõned õpetussõnad haiku nappide ridade ja silpide arvu ning iseloomuliku tundesisu kohta: *haiku annab edekohe ühe pildi, momendi või etke, siäl siss ond tunnõ või kogõmus.*

Üleskutse leidis hulga järgijaid nii saarel kui ka Pärnus. Tähtjaks, 12. märtsiks, laekus instituudile 33 võistlustööd, 11 haikut õpilastelt ja 22 täiskasvanuult. Kolmerealised loodusluuletused olid esitatud paberipoognal koos hetkemeeleolu edasi andva joonistusega. Neid asus läbi vaatama žürii: Elli Feldberg (Jaapani Kultuuri Koda), Karl Pajusalu (Tartu Ülikool) ja esimees Jüri Viikberg (Eesti Keele Instituut). Parematele ja parimatele jagati tunnustust 21. märtsil *Saarõ päeväl*, s.o Theodor Saare 120. sünniaastapäeval.

Hästi väljakukkunud luuletusi leidis mõlemas vanuserühmas röömustavalt palju, mis põhjustas žüriiliikmetele peamurdmist ning arupidamisi, kuidas mitmest eelistusest leida ühisosa ning reastada tööd paremusjärjestusse. Lõpuks saigi selgeks, et piirduda kolme parima väljavalimisega pole kuidagi võimalik, seetõttu sõelus žürii välja esmalt kiiduväärsed ja seejärel auhinnaväärsed luuletused. Silmas peeti nii luuletuste haikulikkust kui ka neis ilmnevat Kihnu kohalikku koloriiti.

Õpilaste vanuserühmas olid torelda luuleleiu paberile püüdnud ning pälvisid žürii kiituse Uiõ-Kuraga Kusti (Kusti Siimson, 4. klass), Uadu Hebe-Ly (Hebe-Ly Lehola, 7. klass), Uadu Kene-Ly (Kene-Ly Lehola, 7. klass) ja Rannametsä Emely (Emely Palu, 4. klass). Seejärel võis

žürii välja kuulutada 2026. aasta haiku- võistluse parimad õpilastööd ja autorid. Nende esimesed trükiproovid on nüüd lugeja ees.¹

3. koha hõivas 4. klassi õpilane Juhani Merilyn (Merilyn Laos) ja tema haiku.

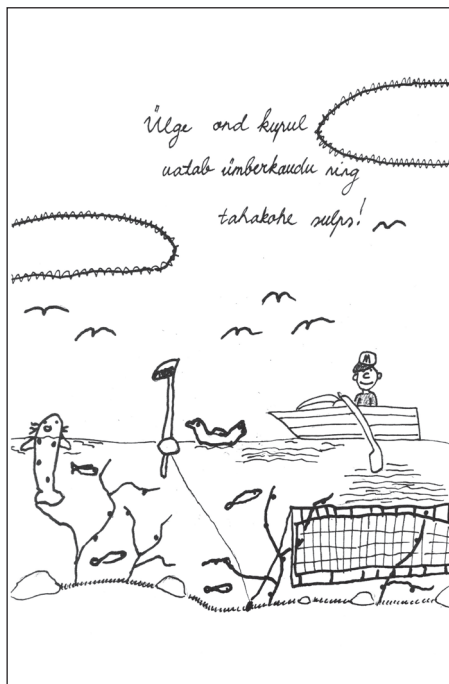
*Lumi kragiseb
tumba^{kk} laolab oksa piäl
rasvlanõ süeb pekki*

2. kohale jõudis 7. klassi õpilane Valli Airon (Airon Havik).

*Ülge ond kupul
uatab ümberkaudu ning
tahakohe sulps!*

Esikoha saavutas 8. klassi õpilane Võsu Derek (Derek Nazarov).

*Sooja suipäävä
naeris kjarr oma nalja
suurõ kivi piäl*

Haikule on iseloomulik, et teos peab lugejas tekitama emotsionaalse elevuse ning äratama temas varjatud looja. Täiskasvanutest olid oma hetkemuljeid ja -meeleolu tabavalt luulendanud Järve Elme (Elme Männi), Toomõmäe Hille (Hille Umb) ja Järsumäe Laili (Laili Laasmaa), nemad said žürii kiitva hinnangu osaliseks. Ega olnud kerge ka võidutööde reastamine. Et parimad haikud olid tasemelt kaunis võrdsed, otsustas žürii jagada esikolmikule määratud auhinnad neljale autorile. Jagamisele läksid 3. ja 1. koht, 2. kohta aga välja ei antudki.

3. koha auhinna võtsid vastu Uiõ-Kuraga Mari (Maria Michelson) ja Uustalu Talvi (Talvi Kott).²

¹ Sõnaseletusi: *kjarr* 'naerukajakas', *kupp* 'hüljeste hingamisauk jääs', *rasvlanõ* 'rasvatihane', *tahakohe* 'tagasi', *kragisema* 'krudisema', *tumba^{kk}* 'leevike'.

² Sõnaseletusi: *jumikara* 'jääpurikas', *kiviku^{mm}* 'rannikuvees kivile külmunud jääkülm', *kossal* 'koskel', *rasvavana* 'rasvatihane', *kõlisõja* külm 'köva pakane'.

*Ülemere tie
kadus nao suino kastõ
kiviku^emmõssõ (Uustalu Talvi)*

*Kissi siäl tukub?
torisõb, kui tülitäd –
sammal lumõ all (Uiõ-Kuraga Mari)*

Esikoha auhinna pälvisid Koldõ Külli (Küllli Laos) ja Lohu Anneli (Anneli Martson).

*Kõlisõja külm
lei Silmävahe lõhki
aeg arib uava (Koldõ Külli)*

*Elisedes said
jumikaradõ tjõlgad
vasta muad satta (Lohu Anneli)*

Et 2. koha auhinda välja ei antud, pidas žürii tänu teksti toetavale ja pilku-püüdvale illustratsioonile esiletõstu vääriliseks veel Noodi Maiõ (Maie Aav) ja Sarabu Silvi (Silvi Murulauk) haikud.

*Tuulõ vaiknõ iäl
sosistab kevädele –
lüe ennäst lille!*

*Iä rõks! kosla viuh!
rasvavana sitsikleit –
keväde iäled (Noodi Maiõ)*

*Tuulõ vaiknõ iäl
sosistab kevädele –
lüe ennäst lille! (Sarabu Silvi)*

Haikude kirjutamise võistlus tekitas Kihnus parajat elevust. Loodetavasti jätkavad kihnlased oma luuleharrastust ja valmistuvad järgmiseks võistluseks. Oleks muidugi tore, kui nad saaksid kampa võtta ka muude saarlaste ning miks mitte ka *maesemaa massakate* (st mandirahva) haikumeistrid.

Silmävahe `vään Kihnu ja Tõstamaa ranniku vahel.